

Regulamin

rekrutacji uczniów do klas pierwszych szkół na podbudowie szkoły podstawowej (pięcioletniego Technikum i trzyletniej Szkoły Branżowej I stopnia) Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wieliczce na rok szkolny 2024/25

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 listopada 2022 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów (Dz.U. 2022 poz. 2431)
3. Zarządzenie nr 4/24 Małopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 30 stycznia 2024 r. w sprawie określenia terminów przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego i postępowania uzupełniającego, w tym terminów składania dokumentów do publicznych szkół podstawowych dla dorosłych, klas I publicznych szkół ponadpodstawowych, klas wstępnych, o których mowa w art. 25 ust. 3 ustawy - Prawo oświatowe i na semestr pierwszy klas I publicznych branżowych szkół II stopnia i publicznych szkół policealnych, na terenie województwa małopolskiego na rok szkolny 2024/2025 (NP.537.1.2024.AP)
4. Zarządzenie nr 56/23 Małopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 19 października 2023 r. w sprawie wykazu zawodów wiedzy, artystycznych i sportowych, organizowanych przez Małopolskiego Kuratora Oświaty lub inne podmioty działające na terenie szkoły, które mogą być wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej oraz określenia miejsc uznanych za wysokie w tych zawodach, uwzględnianych w postępowaniu rekrutacyjnym do szkół ponadpodstawowych na rok szkolny 2024/2025. (NP.537.4.2023.AP)
5. Zarządzenie nr 11/24 Małopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 28 lutego 2024 r. zmieniające zarządzenie Nr 56/23 Małopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 19 października 2023 r. w sprawie wykazu zawodów wiedzy, artystycznych i sportowych, organizowanych przez Małopolskiego Kuratora Oświaty lub inne podmioty działające na terenie szkoły, które mogą być wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej oraz określenia miejsc uznanych za wysokie w tych zawodach, uwzględnianych w postępowaniu rekrutacyjnym do szkół ponadpodstawowych na rok szkolny 2024/2025. (NP.537.2.2024.AP)
6. Statut Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wieliczce.

§ 1

1. Szkoła nie objęta jest systemem rekrutacji elektronicznej. Należy dokładnie zapoznać się z terminami i procedurami rekrutacji opisanymi w niniejszym Regulaminie.

2. Termin pracy Komisji Rekrutacyjno-Kwalifikacyjnej: od 13 maja do 7 sierpnia 2024 r.

3. Terminy składania dokumentów:

a) **termin składania wniosku o przyjęcie do szkoły:**

od 13 maja 2024r. do 4 lipca 2024r. – do godz. 15

b) **uzupełnienie wniosku o przyjęcie do szkoły o świadectwo ukończenia szkoły podstawowej oraz zaświadczenie o wynikach egzaminu ósmoklasisty** (ew. złożenie nowego wniosku, w tym zmiana przez kandydata wniosku o przyjęcie, z uwagi na zmianę szkół, do których kandyduje): **od 21 czerwca do 4 lipca 2024r. do godz. 15.00**

c) **wydanie przez szkołę skierowania na badanie lekarskie kandydatowi z listy kandydatów zakwalifikowanych, który dokonał wyboru kształcenia w naszej szkole - do 11 lipca 2024r. do godz. 15.00**

4. Kandydaci składają dokumenty w **sekretariacie** Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i ustawicznego przy ul. Piłsudskiego 105 (pokój A113 Kampus Wielicki, budynek A) w godzinach pracy sekretariatu, w terminach określonych w ust. 2. za wyjątkiem sytuacji opisanych w paragrafie 7.

5. Kandydat starający się o przyjęcie do Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wieliczce zobowiązany jest złożyć (w wyznaczonych terminach):

od 13 maja 2024r. do 4 lipca 2024r. – do godz. 15

- ✓ wniosek (*dostępny w sekretariacie lub na stronie WWW – stanowiący zał. nr 2a do Regulaminu Rekrutacji*),
- ✓ zaświadczenie od pracodawcy o możliwości zawarcia umowy o pracę w celu odbycia praktycznej nauki zawodu (dotyczy kandydatów do Szkoły Branżowej I Stopnia),
- ✓ zaświadczenie/zaświadczenia o uzyskaniu tytułu laureata lub finalisty konkursów, o których mowa w § 4 ust 1 pkt. 1)–6)
- ✓ i inne zaświadczenia lub oświadczenia potwierdzające możliwość zastosowania zapisów § 4 ust. 6

do 4 lipca 2024r. godz. 15

- ✓ świadectwo ukończenia szkoły podstawowej
- ✓ zaświadczenie o wyniku egzaminu ósmoklasisty

do 15 lipca 2024 r. do godz. 15

- ✓ orzeczenie lekarskie lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań zdrowotnych do kształcenia i pracy w określonym zawodzie (skierowania wydaje komisja rekrutacyjna **do 11 lipca 2024 r. do godz. 15.**)
- ✓ formularz danych osobowych ucznia - *stanowiący zał. nr 2b do Regulaminu Rekrutacji*
- ✓ 2 zdjęcia,
- ✓ orzeczenia kwalifikacyjne publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej (jeśli kandydat takimi dysponuje),
- ✓ umowę o pracę jako młodociany pracownik (w Szkole Branżowej I Stopnia, nie później niż do pierwszego dnia rozpoczęcia zajęć szkolnych).

6. Kandydaci zainteresowani więcej niż jedną Szkołą (zawodem) w Centrum **składają osobne Wnioski do każdego wybranego oddziału (zawodu)** zaznaczając preferowaną kolejność wyboru.

§ 2

1.Ogłaszanie wyników rekrutacji w szkołach ponadpodstawowych dla młodzieży:

1) Ogłoszenie list kandydatów zakwalifikowanych i niezakwalifikowanych do przyjęcia –
11 lipca 2024 r. godz. 8.00

UWAGA: Należy pobrać w Komisji Rekrutacyjnej skierowanie na badanie lekarskie do lekarza medycyny pracy - do 11 lipca 2024 r. do godz. 15.00

2) **Potwierdzenie woli podjęcia nauki w naszej szkole poprzez złożenie oryginałów świadectwa i zaświadczenia o wyniku egzaminu ósmoklasisty**, formularza danych osobowych ucznia, karty informacyjnej z szkoły podstawowej (jeśli była wydawana), orzeczenia lekarza medycyny pracy i potwierdzenia zawarcia umowy o pracę (w przypadku Szkoły Branżowej I Stopnia)

od 11 lipca 2024 do 15 lipca 2024 do godz. 15⁰⁰

3) Ogłoszenie listy przyjętych do szkoły, którzy potwierdzili wolę podjęcia nauki i złożyli komplet wymaganych dokumentów - **16 lipca 2024r. godz. 8⁰⁰**

4) **W przypadku wolnych miejsc** w klasach (spowodowanych np. brakiem potwierdzenia woli podjęcia nauki) obowiązuje **POSTĘPOWANIE REKRUTACYJNE UZUPEŁNIAJĄCE** z następującymi terminami granicznymi czynności

- a) przyjmowanie wniosków od kandydatów, których nie przyjęto do żadnej z wybranych wcześniej szkół - **od 17 do 24 lipca 2024 r.**
- b) Wydanie przez szkołę skierowania na badania lekarskie kandydatowi, który złożył wniosek rekrutacyjny do klasy I publicznej szkoły ponadpodstawowej prowadzącej kształcenie zawodowe / kształcenie w zawodzie - **od 17 lipca do 30 lipca 2024 r.**

- c) Podanie do publicznej wiadomości przez komisję rekrutacyjną listy kandydatów zakwalifikowanych i kandydatów niezakwalifikowanych - **30 lipca 2024 r. godz. 8.00**
- d) Potwierdzenie woli przyjęcia do klasy I publicznej szkoły ponadpodstawowej, do której kandydat został zakwalifikowany w postaci przedłożenia:
- oryginału świadectwa ukończenia szkoły podstawowej,
 - oryginału zaświadczenia o wynikach egzaminu ósmoklasisty,
- o ile nie zostały one złożone w uzupełnieniu wniosku o przyjęcie do szkoły
od 30 lipca do 1 sierpnia 2024 r. do godz. 15.00
- e) Podanie do publicznej wiadomości przez komisję rekrutacyjną listy kandydatów przyjętych i kandydatów nieprzyjętych - **2 sierpnia 2024 r. godz. 8.00**
- 5) Pozostałe procedury i terminy zgodne z Zarządzeniem nr 4/24 Małopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 30 stycznia 2024 r. (NP.537.1.2024.AP).

§ 3

1. Warunkiem przyjęcia do klasy pierwszej szkoły ponadpodstawowej jest:

- ukończenie przez kandydata szkoły podstawowej,
- legitymowanie się stanem zdrowia zezwalającym na podjęcie nauki w danym typie szkoły,
- uzyskanie odpowiedniej ilości punktów w postępowaniu rekrutacyjnym
- posiadanie zaświadczenia od pracodawcy o możliwości zawarcia umowy o pracę w celu odbycia praktycznej nauki zawodu (dotyczy tylko kandydatów do Szkoły Branżowej I Stopnia).

2. O przyjęciu kandydata do klasy pierwszej **Technikum i Szkoły Branżowej I Stopnia** decyduje suma punktów uzyskanych w postępowaniu rekrutacyjnym (maksymalnie 200 punktów), na którą składają się:

a) liczba punktów uzyskanych za wyniki egzaminu ósmoklasisty,

b) liczba punktów pochodzących z przeliczenia ocen na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej z czterech zajęć edukacyjnych:

- języka polskiego,
 - języka obcego*),
 - matematyki,
 - geografii (dla zawodu technik: hotelarstwa, ekonomista, rachunkowości, obsługi turystycznej, żywienia i usług gastronomicznych oraz zawodów Szkoły Branżowej I stopnia)
- lub
- informatyki (dla zawodu: technik informatyk)

c) liczba punktów za inne osiągnięcia wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej.

*) w przypadku kiedy kandydat uczęszczał do klasy wielojęzycznej brana jest pod uwagę ocena wyższa

§ 4

1. Przy rekrutacji do klasy pierwszej Technikum i Szkoły Branżowej I Stopnia można uzyskać maksymalnie 200 punktów:

- za wyniki egzaminu ósmoklasisty	maksymalnie 100 punktów
- za oceny z j. polskiego i 3 wybranych zajęć edukacyjnych	maksymalnie 72 punkty (4 x 18pkt)
celujący	18 punktów
bardzo dobry	17 punktów
dobry	14 punktów
dostateczny	8 punktów
dopuszczający	2 punkty

Za inne osiągnięcia ucznia wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej kandydat może uzyskać co najwyżej **28 punktów**, przy czym:

- za ukończenie szkoły podstawowej z wyróżnieniem - **7 punktów**

oraz za inne szczególne osiągnięcia wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej:

zawody i konkursy:

1) uzyskanie w zawodach wiedzy będących konkursem o zasięgu ponadwojewódzkim organizowanym przez kuratorów oświaty na podstawie zawartych porozumień:

- a) tytułu finalisty konkursu przedmiotowego - przyznaje się 10 punktów,
- b) tytułu laureata konkursu tematycznego lub interdyscyplinarnego - przyznaje się 7 punktów,
- c) tytułu finalisty konkursu tematycznego lub interdyscyplinarnego - przyznaje się 5 punktów;

2) uzyskanie w zawodach wiedzy będących konkursem o zasięgu międzynarodowym lub ogólnopolskim albo turniejem o zasięgu ogólnopolskim

- a) tytułu finalisty konkursu z przedmiotu lub przedmiotów artystycznych objętych ramowym planem nauczania szkoły artystycznej - przyznaje się 10 punktów,
- b) tytułu laureata turnieju z przedmiotu lub przedmiotów artystycznych nieobjętych ramowym planem nauczania szkoły artystycznej - przyznaje się 4 punkty,
- c) tytułu finalisty turnieju z przedmiotu lub przedmiotów artystycznych nieobjętych ramowym planem nauczania szkoły artystycznej - przyznaje się 3 punkty;

3) uzyskanie w zawodach wiedzy będących konkursem o zasięgu wojewódzkim organizowanym przez kuratora oświaty:

- a) dwóch lub więcej tytułów finalisty konkursu przedmiotowego - przyznaje się 10 punktów,
- b) dwóch lub więcej tytułów laureata konkursu tematycznego lub interdyscyplinarnego - przyznaje się 7 punktów,
- c) dwóch lub więcej tytułów finalisty konkursu tematycznego lub interdyscyplinarnego - przyznaje się 5 punktów,
- d) tytułu finalisty konkursu przedmiotowego - przyznaje się 7 punktów,
- e) tytułu laureata konkursu tematycznego lub interdyscyplinarnego - przyznaje się 5 punktów,
- f) tytułu finalisty konkursu tematycznego lub interdyscyplinarnego - przyznaje się 3 punkty;

4) uzyskanie w zawodach wiedzy będących konkursem albo turniejem, o zasięgu ponadwojewódzkim lub wojewódzkim

- a) dwóch lub więcej tytułów finalisty konkursu z przedmiotu lub przedmiotów artystycznych objętych ramowym planem nauczania szkoły artystycznej - przyznaje się 10 punktów,
- b) dwóch lub więcej tytułów laureata turnieju z przedmiotu lub przedmiotów artystycznych nieobjętych ramowym planem nauczania szkoły artystycznej - przyznaje się 7 punktów,

- c) dwóch lub więcej tytułów finalisty turnieju z przedmiotu lub przedmiotów artystycznych nieobjętych ramowym planem nauczania szkoły artystycznej - przyznaje się 5 punktów,
- d) tytułu finalisty konkursu z przedmiotu lub przedmiotów artystycznych objętych ramowym planem nauczania szkoły artystycznej - przyznaje się 7 punktów,
- e) tytułu laureata turnieju z przedmiotu lub przedmiotów artystycznych nieobjętych ramowym planem nauczania szkoły artystycznej - przyznaje się 3 punkty,
- f) tytułu finalisty turnieju z przedmiotu lub przedmiotów artystycznych nieobjętych ramowym planem nauczania szkoły artystycznej - przyznaje się 2 punkty;

5) uzyskanie wysokiego miejsca w zawodach wiedzy innych niż wymienione w pkt 1-4, artystycznych lub sportowych, organizowanych przez kuratora oświaty lub inne podmioty działające na terenie szkoły, na szczeblu:

- a) międzynarodowym - przyznaje się 4 punkty,
- b) krajowym - przyznaje się 3 punkty,
- c) wojewódzkim - przyznaje się 2 punkty,
- d) powiatowym - przyznaje się 1 punkt.

UWAGA: W przypadku gdy kandydat ma więcej niż jedno szczególne osiągnięcie z takich samych zawodów wiedzy, artystycznych i sportowych, na tym samym szczeblu oraz z tego samego zakresu, wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej, przyznaje się jednorazowo punkty za najwyższe osiągnięcie tego ucznia w tych zawodach, z tym, że maksymalna liczba punktów możliwych do uzyskania za wszystkie osiągnięcia wynosi 18 punktów.

6) **Aktywność społeczna**, w tym aktywność na rzecz środowiska szkolnego, w szczególności w formie wolontariatu – 3 punkty.

2. Wykaz zawodów wiedzy, artystycznych i sportowych uwzględnionych przez Małopolskiego Kuratora Oświaty, o których mowa w §4 pkt. 1 ust. 1-5) niniejszego Regulaminu Rekrutacji znajduje się na stronie Kuratorium Oświaty w Krakowie (Zarządzenie nr 56/23 Małopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 19 października 2023 r., druk nr NP.537.4.2023.AP) oraz Zarządzenie nr 11/24 Małopolskiego Kuratora Oświaty z dnia 28 lutego 2024 r., druk nr NP.537.2.2024.AP)

Odnosiniki do źródła: <https://kuratorium.krakow.pl/zarzadzenie-malopolskiego-kuratora-oswiaty-w-sprawie-wykazu-zawodow-wiedzy-artystycznych-i-sportowych-rekrutacja-na-rok-szkolny-2024-2025/> oraz

<https://kuratorium.krakow.pl/zarzadzenie-nr-11-24-malopolskiego-kuratora-oswiaty-z-dnia-28-lutego-2024-r-zmieniajace-zarzadzenie-nr-56-23-malopolskiego-kuratora-oswiaty-z-dnia-19-pazdziernika-2023-r-w-sprawie-wykazu-zawodow-wie/>

3. Wyniki egzaminu ósmoklasisty wyrażone są w skali procentowej dla zadań z zakresu:

- 1) język polski,
- 3) matematyka,
- 3) język obcy nowożytny .

Można uzyskać do 100 punktów za wyniki z egzaminu ósmoklasisty, które wyrażone są w procentach z języka polskiego, matematyki, które mnożone są przez 0,35, natomiast z języka obcego nowożytnego - mnożone przez 0,3.

4. W przypadku osób zwolnionych z obowiązku przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty, przelicza się na punkty oceny z języka polskiego, matematyki, języka obcego nowożytnego wymienionych na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej, przy czym za uzyskanie z:

- a) **języka polskiego, matematyki** oceny wyrażonej w stopniu:
 - celującym - przyznaje się po 35 punktów,
 - bardzo dobrym - przyznaje się po 30 punktów,
 - dobrym - przyznaje się po 25 punktów,

dostatecznym - przyznaje się po 15 punktów,
dopuszczającym - przyznaje się po 10 punkty;

b) **wybranego języka obcego nowożytnego** oceny wyrażonej w stopniu:

celującym - przyznaje się po 30 punktów,
bardzo dobrym - przyznaje się po 25 punktów,
dobrym - przyznaje się po 20 punktów,
dostatecznym - przyznaje się po 10 punktów,
dopuszczającym - przyznaje się po 5 punkty

5. **Maksymalna ilość punktów za wyniki egzaminu ósmoklasisty -100 punktów**

6. **Przy rekrutacji do klasy pierwszej technikum i szkoły branżowej I stopnia przyjmowani są kandydaci z najwyższą liczbą punktów, aż do wyczerpania limitu miejsc.**

Gdy liczba kandydatów nie przekracza liczby miejsc, do szkoły przyjmowani są wszyscy kandydaci spełniający warunki określone w §3 ust.1.

7. W przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego są brane pod uwagę łącznie następujące kryteria:

- a) wielodzietność rodziny kandydata
- b) niepełnosprawność kandydata
- c) niepełnosprawność jednego z rodziców kandydata
- d) niepełnosprawność obojga rodziców kandydata
- e) niepełnosprawność rodzeństwa kandydata
- f) samotne wychowywanie kandydata w rodzinie
- g) objęcie kandydata pieczęcią zastępczą.

8. **Schemat podziału maksymalnej liczby punktów w postępowaniu rekrutacyjnym do szkoły ponadpodstawowej przedstawia poniższa tabela:**

kryteria - świadectwo	maksymalna ilość punktów w postępowaniu rekrutacyjnym	
aktywność na rzecz innych ludzi		3 pkt
świadectwo ukończenia szkoły podstawowej z wyróżnieniem		7 pkt
szczególne osiągnięcia		18 pkt
wynik z języka polskiego		18 pkt
wynik z matematyki		18 pkt
wynik z języka obcego		18 pkt
wynik z geografii lub informatyki*)		18 pkt
max		100 pkt
kryteria – egzamin ósmoklasisty	wynik z egzaminu ośmioklasisty w %	punkty w postępowaniu rekrutacyjnym
wynik z języka polskiego	100%	x 0,35 = 35 pkt
wynik z matematyki	100%	x 0,35 = 35 pkt
wynik z języka obcego nowożytnego	100%	x 0,3 = 30 pkt
max		100 pkt
RAZEM		200 pkt

*) dla technikum w zawodzie technik informatyk – informatyki, dla pozostałych zawodów - geografii

§ 5

Procedura odwoławcza

1. Rodzic kandydata może wystąpić do komisji rekrutacyjnej z wnioskiem o sporządzenie **uzasadnienia odmowy przyjęcia kandydata do szkoły**. Uzasadnienie zawiera przyczyny odmowy przyjęcia, w tym najniższą liczbę punktów, która uprawniała do przyjęcia, oraz liczbę punktów, którą kandydat uzyskał w postępowaniu rekrutacyjnym

2. Po uzyskaniu od Komisji Rekrutacyjnej uzasadnienia odmowy przyjęcia kandydata do szkoły rodzic kandydata może wnieść **odwołanie do Dyrektora szkoły**.

Dyrektor Powiatowego Centrum rozpatruje odwołanie od rozstrzygnięcia Komisji Rekrutacyjnej. Od rozstrzygnięcia Dyrektora służy skarga do Sądu Administracyjnego.

3. Obowiązują następujące terminy:

Lp.	Rodzaj czynności	Termin w postępowaniu rekrutacyjnym	Termin w postępowaniu uzupełniającym
1	Rodzic kandydata lub kandydat pełnoletni może wystąpić do komisji rekrutacyjnej z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia odmowy przyjęcia kandydata do szkoły.	do 19 lipca 2024 r.	do 7 sierpnia 2024 r.
2	Sporządzenie przez komisję rekrutacyjną uzasadnienia odmowy przyjęcia.	do 3 dni od dnia wystąpienia z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia odmowy przyjęcia	
3	Rodzic kandydata lub kandydat pełnoletni może wnieść do dyrektora szkoły odwołanie od rozstrzygnięcia komisji rekrutacyjnej.	do 3 dni od dnia otrzymania uzasadnienia odmowy przyjęcia	
4	Rozpatrzenie przez dyrektora szkoły odwołania od rozstrzygnięcia komisji rekrutacyjnej.	do 3 dni od dnia otrzymania odwołania.	

§6

Z uwagi na okres pandemii (czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19) Szkoła dopuszcza możliwość zmian w regulaminie rekrutacji, w tym umożliwienie składania i obiegu dokumentów w trybie elektronicznym. Informacja na temat zmian w Regulaminie Rekrutacji będzie zawsze podana publicznie w Szkole oraz na stronie internetowej: www.pckziu-wieliczka.pl

§ 7

1. Dyrektor Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wieliczce powołuje szkolną komisję rekrutacyjno-kwalifikacyjną oraz określa jej zadania.

2. Szkolna komisja rekrutacyjno-kwalifikacyjna w szczególności:

- a) podaje do wiadomości kandydatom informacje o warunkach rekrutacji,
- b) przeprowadza postępowanie rekrutacyjno – kwalifikacyjne zgodnie z przyjętymi zasadami i ogłasza listy przyjętych do poszczególnych szkół,
- c) sporządza protokoły postępowania kwalifikacyjnego.

3. Wszelkich informacji w sprawie rekrutacji udziela również sekretariat Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego: ul. Piłsudskiego 105 pok. A113 (budynek A Kampusu Wielickiego) w godzinach urzędowania oraz Dyrektor i wicedyrektorzy Powiatowego Centrum.

§ 8

1. Sprawy nie ujęte w niniejszym regulaminie rozpatrywane będą w oparciu o cytowane na wstępie akty prawne.

Wieliczka, 29 lutego 2024 r.